

مقطع تحصیلی: کاردانی ☐ کارشناسی ☒ رشته : معماری ترم: دوم سال تحصیلی: ۱۳۹۸ - ۱۳۹۹ نام درس: مبانی طراحی داخلی نام ونام خانوادگی مدرس: معصومه حیدری مقدم آدرس email مدرس: arc_mas2006@yahoo.com تلفن همراه مدرس: 09124893080
جزوه درس: مبانی طراحی داخلی مربوط به هفته : اول ☐ دوم ☐ سوم ☐ چهارم ☐ پنجم ☐ ششم ☒ text: دارد ☒ ندارد ☐ voice: دارد ☐ ندارد ☐ power point: دارد ☐ ندارد ☒ تلفن همراه مدیر گروه :
بسمه تعالی   جلسه ششم   ترکیب بندی (کمپوزسیون)   روند سامان بخشیدن به یک اثر هنری ترکیب یا کمپوزیسیون نامیده می شود. در ترکیب بندی وحدت اثر به عنوان یک کل که دارای انسجام درونی است تحقق می یابد.   رسیدن به یک معنای خاص در کادر بستگی زیادی به نوع ترکیب بندی آن دارد، علاوه بر آن، ترکیب بندی یک اثر در جلب توجه بیننده نقش مهمی را ایفا می کند. در یک ترکیب موفق اجزا از کل قابل تفکیک نیستند.   ترکیب بندی تدبیری است که هنرمند یا طراح برای ایجاد وحدت و سامان بخشیدن به عناصر بصری بین بخش های مختلف اثر به کار می برد. در واقع ترکیب عاملی است برای نشان دادن و بیان ذهنیت هنرمند به طوری که مخاطبان اثر بتوانند به طرز موثری با او ارتباط برقرار کنند. از این نظر ترکیب بندی نه یک اتفاق ساده و یک جانبه از سوی هنرمند بلکه ارتباطی دو جانبه است که به واسطه وجود عناصر و کیفیات بصری و شناخت و تجربه ی کافی هنرمند شکل می گیرد. پایه و اساس طراحی گرافیک و هرگونه دیزاین بر اساس ترکیب بندی اجزا و عناصر بصری به کار رفته در آن شکل می گیرد و یک دیزاین یا ترکیب موفق ترکیبی است که اجزاء بصری تشکیل دهنده آن از هم قابل تفکیک نیستند. بنابر این ترکیب بندی علاوه بر گرد آوردن عناصر و سازماندهی آنها طبق قوانین بصری مکمل محتوای اثر نیز هست.   در یک ترکیب وجود زمینه برای ایجاد ارتباط بصری میان عناصر و معنی دار شدن شکل ها الزامی است. بدون وجود زمینه شکلی وجود نخواهد داشت و به همین نسبت فضای منفی و مثبت نیز تعریفی پیدا نخواهند کرد. بنابراین با وجود زمینه وجود کادر نیز الزامی است و بدون در نظر گرفتن ارتباط میان عناصر بصری و کادر، ترکیبی بوجود نمی آید. در نهایت ترکیب و سامان بخشی به عناصر در ارتباط با شکل کادر است که انجام می شود. به همین ترتیب بسته به این که کادر مستطیل، مربع یا مدور باشد ترکیب خاص خود را خواهد داشت.   در یک ترکیب وجود زمینه برای ایجاد ارتباط بصری میان عناصر و معنی دار شدن شکل ها الزامی است. وحدت بخشیدن به عناصر بصری بدون وجود زمینه که به صورت کادر یا فضای کلی اثر نیز می تواند تصور شود، امکان پذیر نیست.   بدون وجود زمینه شکلی وجود نخواهد داشت و فضای مثبت و منفی پیدا نخواهد کرد. بنابراین با وجود زمینه وجود کادر نیز الزامی است. ترکیب و سامان بخشی به عناصر بصری در ارتباط با شکل کادر انجام می شود.

قابل توجه مدرسین محترم : حداقل ۴ صفحه در هر هفته برای ارائه محتوای درس و یک صفحه برای خلاصه درس و نمونه سولات در نظر گرفته شود.

علاوه بر کادر که ساختار اصلی در ارتباط با آن شکل می گیرد وجود سه عامل زیر در به وجود آوردن یک ترکیب موفق بصری الزامی است:

۱- وجود تعادل بصری

۲- وجود تناسب و هماهنگی میان عناصر مختلف یک ترکیب

۳- وجود رابطه هماهنگ اجزا با کل و با موضوع اثر

انواع ترکیب بندی

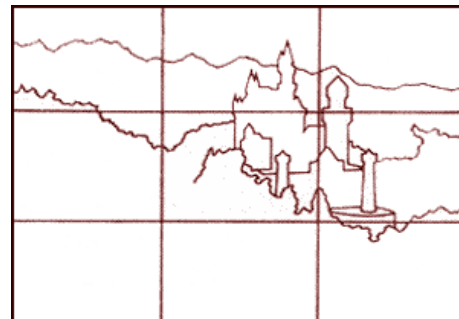
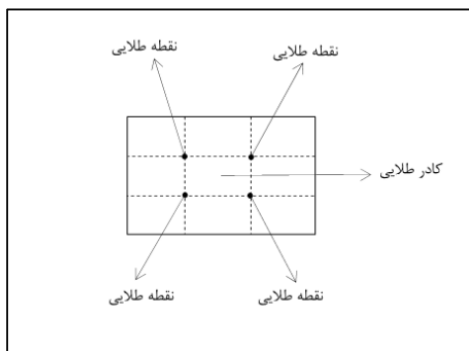
ترکیب بندی افقی

پرکاربردترین نوع ترکیب بندی، ترکیب بندی افقی است. این ترکیب با حالت عناصری که در امتداد خط افق گسترده شده اند، متناسب است.

این نوع کادر بندی به مخاطب حس عمق، ایستادگی، آرامش و سردی را القا خواهد کرد.

عناصر موجود در آن بر روی محور افقی در کنار هم قرار می گیرند و برای موضوعاتی که احساس آرامش در آن هدف طراح قرار می گیرند، استفاده می شود، چون نشان از خط افقی که معنای آرامش را تداعی می کند، است. ترکیب با حرکت افقی کاری است سهل و ممتنع، ایجاد چند خط افقی روی سطح ابتدا بسیار ساده به نظر می رسد، ولی به هنگام تنظیم و القای فضا از طریق آن، نیازمند خلاقیت، تمرکز است.

کادرهای طلایی دارای تناسب هندسی موزون هستند که چشم بیننده آنها را خوشایندتر از تناسبات دیگری می پذیرد اگر طول و عرض این کادر را به وسیله خطوط فرضی به سه قسمت مساوی تقسیم کنیم خطوط ترسیم شده را مقاطع طلایی و نقاط ناشی از برخورد این خط ها را نقاط طلایی می نامند. زیبایی شناسان پس از آزمایشهای متعدد متوجه شده اند که چشم انسان در اولین برخورد با کادرهای طلایی به مقاطع و نقاط خاصی توجه می کند. سپس به بقیه فضای کادر می پردازد. این مناطق و نقاط همان نقطه ها و محل های طلایی هستند. در الفبای ترکیب بندی (کمپوزیسیون) گفته می شود که بهتر است عوامل مهم صحنه را بر روی خط ها و نقطه های طلایی قرار دهند.

ترکیب بندی عمودی:

در این ترکیب عناصر آن بر روی محور عمودی قرار می گیرند، ترکیبی است ایستا، محکم و برای موضوعاتی که روحیه محکم و ایستایی دارند، استفاده می شود. معنای ترکیب عمودی مخالف ترکیب افقی است. معرف روحیه ای مثبت و موجب القای کیفیتی ایستا در تصویر است. با توجه به این که بسیاری از تولیدات گرافیکی، ترکیب عمودی است، یکی از ترکیب های شناخته شده نزد طراحان گرافیک است. این ترکیب به مخاطب حس کم بودن عمق، پویا بودن، تحرک و گرمی را القا خواهد کرد.

ترکیب بندی مورب

عناصر بر روی یک محور مورب قرار می گیرند و برای موضوعات با حال و هوای خاص که عدم تعادل در آن وجود دارد مورد استفاده قرار می گیرد، خصوصاً برای موضوعاتی که حال و هوای عاطفی شدیدتری دارند و همین طور در آثاری که تحرک وجه اصلی آن است.

حرکت اریب در تصویر، نمایشی از عدم ایستایی و تعادل است. حرکت اریب گرچه در وهله اول حکایت از ریزش، عدم پایداری و نابسامانی دارد، ولی همین عوامل منفی، در ذهن هنرمندی خلاق تبدیل به فضایی سازنده و مثبت گشته به مثابه یک بیانیه تصویری قابل تعمق در می آید.

ترکیب بندی دایره ای

دایره را نمادی از آسمان و عالم ملکوت می دانند. فشار یا نیرویی که بر سطح یک قوس یا دایره فرود می آید در یک نقطه متمرکز نمی شود بلکه در سطح آن منتشر و پخش می گردد.

به قول کاندنیسکی دایره، شکل گسترش یافته یک نقطه است. که مبین کهکشان و عالم ملکوت و نشانگر چرخش و حرکت زمان است. در حقیقت تصور حرکت و زمان (که دو عنصر مترادفند) بدون وجود دایره امکان پذیر نیست. دایره بیش از هر شکل هندسی دیگر، با حرکت و پویای سر و کار پیدا می کند. در پرده ها یا ترکیب هایی که به طور مستقیم یا غیر مستقیم از شکل دایره برای ترکیب استفاده کرده اند، چشم با حرکت نرم و سیالی در تمام سطح اثر به چرخش در می آید و تجربه پویایی از فرم و خط و رنگ حاصل می شود. در آثار نقاشی قدیمی ایرانی نیز استفاده از زیرساخت منحنی و دایره مرسوم بوده است.

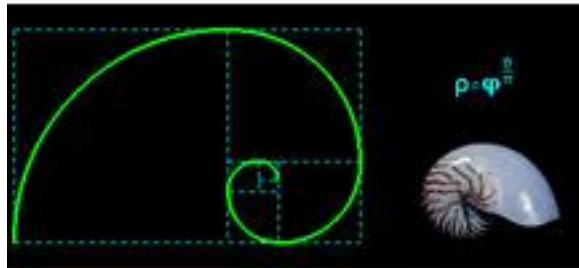

عناصر موجود در کادر به حالت دایره در کنار هم قرار می گیرند و برای موضوعاتی که برابری عناصر و در نتیجه تولید معنای برابری، عدالت، صلح، ... می تواند مورد استفاده قرار گیرد. در آثار نقاشی ایرانی به دلیل فلسفه ی موجود در فرهنگ اسلامی برای برابری و مساوات، از ترکیب دایره زیاد استفاده شده است.

ترکیب بندی حلزونی

یکی از ابزارهای ترکیب بندی، برای هدایت چشم بیننده به نقطه مورد نظر است. در ترکیب بندی اسپیرال (حلزونی) تأکید بر روی قسمت مرکزی و خط داخلی اسپیرال است و عنصر قرار گرفته در راس اسپیرال از بقیه عناصر شاخص تر است و نگاه به سمت آن معطوف می شود.

۶- ترکیب بندی موج

ترکیب بندی موج به دو گونه معرفی می شوند: نخست ترکیبی که معرف التهاب و اضطراب درون است، مثل آثار ونگوگ و دیگر ترکیب های موجی که به تنظیمی موزون و حساب شده می پردازد.

ترکیب بندی متقاطع

ساده ترین نوع ترکیب، ترکیب بندی متقاطع است. ترکیب های متقاطع القا کننده ی تضاد هستند و بدین صورت ترکیب پویایی را ایجاد می کنند. تضاد بین زندگی و از پا افتادگی؛ تضاد سکون و حرکت؛ تضاد میان ایستایی و نرمش. طراحان با هوشمندی می توانند از نیروهای بالقوه و عناصر متقابل در ترکیب متقاطع بهره ببرند و آن ها را در کنار هم قرار دهند. به دلیل داشتن چند نوع ساختار حالت متضاد را تداعی می کند. مثلاً در یک ترکیب متقاطع عمود و افق معنای آرامش و ایستایی را با هم تداعی می کند.

ترکیب بندی مثلثی

عناصر موجود در این ترکیب بندی در ساختار مثلث و فضای سه گوش قرار دارد. این نوع ترکیب بندی در دوره ی رنسانس رواج داشت. انواع ترکیب بندی مثلثی وجود دارد، که اگر در ترکیب بندی از هر کدام از آن ها استفاده شود، با تمام تفاوت هایی که دارند، شباهتشان در تاکید در نوک و زاویه ی کوچکتر است و هر چه زاویه تندتر باشد، این تاکید شدیدتر و موثرتر خواهد بود. از لحاظ ایستایی از استحکام ایستایی برخوردار است.

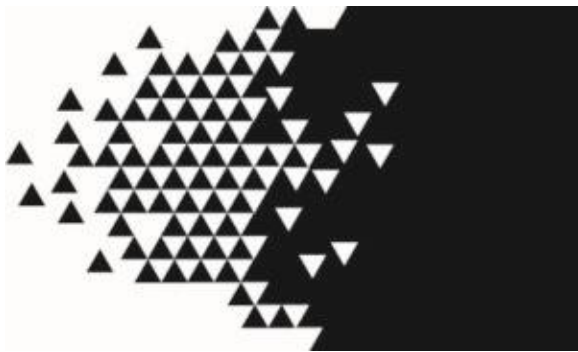

این نوع ترکیب از جهات بسیاری با ترکیب قرینه شباهت دارد. در دوره ی رنسانس ساختار ترکیب بسیاری از آثار بر اساس اشکال هندسی مثلث، دایره، و چند ضلعی شکل می گرفت و هنرمندان به دلیل استحکام بصری شکل های هندسی برای ایجاد ساختار مستحکم و متعادل ترکیب خود از این اشکال استفاده می کردند.

ترکیب بندی متمرکز

اگر در ترکیب بندی عناصر طوری قرار گیرند که روی منطقه و قسمتی از کادر و محدوده نگاه مخاطب ثابت شود، نوع ترکیب متمرکز است. روش هایی چون بزرگتر و کوچکتر کردن بیش از حد معمول، تضاد رنگی (مثلاً رنگ های گرم روی رنگ های سرد)، پرسپکتیو یک نقطه ای، تجمع و تفرق و سایر روش هایی که در آن بتوان چشم را هدایت کرد، تاکید به وجود می آید. یکی از آثار معروف نقاشی دوران رنسانس شام آخر، اثر لئوناردو داوینچی است که با استفاده از قرارگیری فیگور حضرت عیسی در نقطه مرکزی پرسپکتیو اتاق، روی آن تاکید شده است. در تبلیغات به کارگیری تاکید روش مهمی در کار طراحان است. آن ها از طریق تاکید بر یکی از عناصر مثل برند و نشانه و اشکال تصویری و نوشتاری و بقیه عناصر موجود در صفحه را در چشم بیننده و مخاطب شاخص می کند تا تاثیر خود را بر مخاطب به خوبی بگذارد.

ترکیب بندی منتشر

در ترکیب بندی منتشر عناصر در صفحه کاملاً با وزن و رنگ یکسان پخش شده اند و نهایت برابری در ترکیب ایجاد می کند. چشم در این نوع ترکیب بندی سراسر سطح تابلو و اثر هنری را نگاه می کند و هیچ نقطه ای نگاه مخاطب را به سمت خود نمی کشاند. این نوع ترکیب بندی بر عکس آن که چشم در نقطه ای متوقف نمی شود، بلکه به واسطه ی ایجاد فضایی برابر چشم جستجوی بیشتری می کند تا به عناصر جدیدی دست یابد. این نوع ترکیب بندی عدالت کامل را در کادر و محدوده برقرار می کند.

در ترکیب بندی منتشر نقطه عطف، فضای مثبت و منفی، نور، تمرکز و ایستایی جایی ندارد و به عوض تداوم گسترش، استمرار و پویایی جایگزین آن شده است.

ترکیب بندی متقارن

از انواع نخستین و در عین حال بسیار ساده‌ترین ترکیب‌بندی، نوع «قرینه» آن است و همه عناصر کادر نسبت به محورهای افقی و عمودی که از وسط اثر عبور می‌کنند سنجیده می‌شوند. اصولاً هدف از ترکیب‌بندی در هنرهای تجسمی ایجاد نوعی توازن و تعادل میان اجزای تشکیل دهنده‌ی آن است. ترکیب قرینه معرف زمان، محیط و ذهنیتی آرام، متعادل و موزون و ایستا است. به همین سبب این نوع ترکیب بیشتر در زمان و جوامعی طرح و طبع شده‌است که دارای چنین ویژگی‌هایی بوده‌است. در زمان معاصر که ذهن هنرمند مضطرب، نامتعادل و پویاست، ترکیب قرینه کمتر در آثار هنرمندان این دوره مشاهده می‌شود. ایجاد ترکیب متقارن بر اساس محورهای میانی ترکیب در آثار نقاشی قدیم ایران مرسوم بوده است. در این ترکیب رنگ‌ها و شکل‌ها بر اساس محور عمودی به صورتی متقارن جایگزین می‌شوند

ترکیب بندی نا متقارن

در این نوع ترکیب بندی عناصر به صورت ناهمسان در بخش‌های اثر پخش شده است و از نظر تنوع ترکیب بندی پویاتر نسبت به ترکیب بندی قرینه ایجاد می‌کند. برای موضوعاتی سازگار است که حال و هوای پرتحرک و پویایی دارند. در قرن بیستم به بعد از این نوع ترکیب بندی بیشتر مورد استفاده قرار گرفته شده است.

تمرین: از یک فضای مشخص ۲ نوع ترکیب بندی به وسیله ترسیم و کروکی تهیه نمایید.

نکته: با استفاده از تغییر چیدمان در همین فضا می‌توانید ترکیب بندی‌های متنوعی را آماده کنید.